

แนวทางการบริหารจัดการวิทยาลัยอาชีวศึกษาวิถีอิสลาม

คณิตา ชันธชัย*, นฤมล ศิระวงษ์, อธิพัทธ์ สุวทันพรกุล และกัมปนาท บริบูรณ์

*สาขาวิชาการบริหารและการจัดการการศึกษา แขนงวิชาการบริหารการอาชีวศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

*Corresponding author e-mail: Hudadarie@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อวิเคราะห์และสังเคราะห์กระบวนการเชิงระบบการบริหารจัดการอาชีวศึกษาวิถีอิสลาม 2) เพื่อกำหนดแนวทางการบริหารจัดการอาชีวศึกษาวิถีอิสลาม ผลการวิจัยพบว่า 1) องค์ประกอบกระบวนการเชิงระบบของการบริหารจัดการวิทยาลัยอาชีวศึกษาวิถีอิสลาม 4 ฝ่าย 1.ฝ่ายวิชาการ ประกอบด้วย ด้านการบริหารหลักสูตร ด้านการเรียนการสอน 2. ฝ่ายบริหารทรัพยากร ประกอบด้วย ด้านการบริหารทั่วไป 3. ฝ่ายพัฒนากิจการนักเรียนนักศึกษา ประกอบด้วย ด้านกิจกรรมนักเรียนนักศึกษา 4. ฝ่ายแผนงานและความร่วมมือ ประกอบด้วย ด้านความร่วมมือ 2) แนวทางการบริหารจัดการวิทยาลัยอาชีวศึกษาวิถีอิสลาม พบว่า 1. ฝ่ายวิชาการ วิทยาลัยจัดหลักสูตรบูรณาการวิชาอิสลามศึกษาสามัญและวิชาชีพ จัดตารางเรียนโดยคำนึงถึงการปฏิบัติศาสนกิจละหมาด 5 เวลา จัดการสอนเน้นภาษาอาหรับ ภาษาอังกฤษ 2. ฝ่ายบริหารทรัพยากร วิทยาลัยมีบริหารจัดการเพิ่มกลุ่มการบริหารงานฝ่ายอิสลามศึกษา มีครูและผู้บริหารที่เป็นมุสลิม ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างของมุสลิมที่ดี ครุณานักศึกษาไปปฏิบัติศาสนกิจตามเวลาละหมาดที่มีสยิด หรือมีห้องละหมาดสำหรับนักศึกษา มีโรงอาหารฮาลาล 3. ฝ่ายพัฒนากิจการนักเรียนนักศึกษา วิทยาลัยมีจัดการศึกษาหลักสูตรบูรณาการวิชาอิสลามศึกษากับวิชาชีพ และหลักสูตรชานาวิยวิถีอิสลาม มีการกำหนดเครื่องแบบนักศึกษาสำหรับมุสลิม จัดการศึกษาโดยสอดแทรกคุณธรรมจริยธรรมในทุกรายวิชา และจัดโครงการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม จัดการสอนโดยผู้เรียนได้ใช้คอมพิวเตอร์และเทคโนโลยี มีการจัดให้ทุนการศึกษาประเภทเรียนดีแต่ขาดแคลนทุนทรัพย์ 4. ฝ่ายแผนงานและความร่วมมือ จัดการศึกษาตามความถนัดและสนใจ สนองความต้องการของชุมชน ท้องถิ่นและสังคม มีการใช้และสนับสนุนแหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่น

คำสำคัญ : แนวทางการบริหารจัดการ, วิทยาลัยอาชีวศึกษาวิถีอิสลาม

JOURNAL OF INDUSTRIAL EDUCATION

URL : <http://ejournals.swu.ac.th/index.php/jindedu/issue/archive>

JOURNAL OF INDUSTRIAL EDUCATION (ISSN: 1905-9450)

FACULTY OF EDUCATION, SRINAKHARINWIROT UNIVERSITY, Volume 13 No.2 July-December 2019

GUIDELINES FOR THE ADMINISTRATION AND MANAGEMENT OF AN ISLAMIC VOCATIONAL COLLEGE

**Khanita Khanthachai^{*}, Naruemon Sirawong, Ittiphat Suwathunpornkool and
Gumpanat Borriboon**

*^{*}Educational Administration and Management program Concentrate in Vocational Education Administration
Faculty of Education, Srinakharinwirot University*

*Corresponding author e-mail: Hudadarie@gmail.com

Abstract

This study aimed to achieve the following objectives: 1. To analyze and synthesize the system and the process of administration management of an Islamic Vocational College; 2. to determine guidelines for the administrative management of the Islamic Vocational College. The results were as follows : system process in term of administration management of Islamic Vocational College consisted of four departments: (1) academic department consisting of curriculum and learning management. (2) the resources department consisted of General Management; (3) to develop the Student Activities Department, consisting of Student Activity Management; 4) the Planning and Cooperation Department consisted of Cooperation Management. The guidelines for Administrative Management of an Islamic Vocational College found the following 1) that the Academic Department Management had an integrated secular curriculum and an Islamic version which followed the five dairy prayers required by Islamic law; 2) Resource Department Management added an extra group of Muslim Education Management by a Muslim director and teachers who acted as role models for students, had a prayer room and Halal food Muslim canteen and teachers and students were allowed to pray at the mosque; 3) to develop the student activities department with an integrated secular curriculum and the Islamic model followed the Muslim Sanawee Study style, with students wearing a Muslim style uniform, morals training in every subject and support of a morals project, used computers and information technology

for learning, had some scholarship for successful but under privileged students; 4) the Planning and Cooperation Department used multiple methods learning communities and supported local wisdom.

Keywords : The guideline in Administration Management, Islamic Vocational College

บทนำ

การศึกษาในทัศนะอิสลาม เป็นการศึกษาแบบบูรณาการ ทั้งวิชาศาสนาและวิชาการเข้าด้วยกัน การกลับสู่ระบบการศึกษาแบบอิสลามที่แท้จริง จำเป็นที่จะต้องสร้างระบบใหม่ขึ้นมา ระบบการศึกษาใหม่ต้องเป็นแบบบูรณาการที่ทั้งสองระบบสามารถศึกษาด้วยกันอย่างมีกฎเกณฑ์ และทั้งสองระบบจะแยกออกจากกันไม่ได้ ไม่ควรมีการแยกวิชาศาสนาออกจากวิชาสามัญหรือแยกวิชาสามัญออกจากวิชาศาสนา เพราะตามทัศนะอิสลามนั้น ไม่ได้หมายถึงการศึกษาวิชาอัลกุรอาน หรือวิชาศาสนบัญญัติเพียงอย่างเดียว แต่หมายถึงการศึกษาทุกสาขาวิชาที่สอนตามทัศนะของอิสลาม (อิบรอเฮ็ม ณรงค์รักษาเขต. 2551 : น. 15-28)

จากการศึกษาสถาบันการสอนอิสลามศึกษาในอดีต พบว่า มีประวัติการดำเนินงานต่อเนื่องยาวนานนับร้อยๆ ปี โดยเริ่มตั้งแต่การจัดการศึกษาในระบบปอเนาะ ระบบมัดรอซะฮ์ ระบบโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม หรือหลายสถาบันการศึกษาของมุสลิมในปัจจุบัน ได้ดำเนินการเรียนการสอนในลักษณะโรงเรียนสามัญบูรณาการอิสลาม และเรายังมีความก้าวหน้าในการจัดการศึกษาวิชาการด้านศาสนาอิสลามในระดับอาชีวศึกษา อุดมศึกษาทั้งในมหาวิทยาลัยทั้งของรัฐและของเอกชนรวมทั้งมุสลิมยังมีขีดความสามารถในการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาโดยการก่อตั้งและดำเนินการมหาวิทยาลัยเอกชนมุสลิม พัฒนาการดังกล่าวข้างต้นสะท้อนการปรับตัวของการจัดการศึกษาของสังคมมุสลิมเพื่อให้สามารถตอบสนองการเปลี่ยนแปลงทางด้านสังคม เศรษฐกิจ เทคโนโลยี ทั้งในระดับประเทศและระดับโลก ซึ่งจำเป็นที่เราจะต้องสร้างเยาวชนมุสลิมที่มีความพร้อม มีคุณภาพทั้งด้านคุณธรรมจริยธรรมตามแบบอย่างอิสลาม ความพร้อมทางด้านวิชาการ วิชาชีพและความพร้อมทางด้านทักษะชีวิตในการอยู่ร่วมกันภายในพหุสังคมที่ก้าวพ้นความเป็นสังคมระดับประเทศ แต่ยังรวมถึงความพร้อมที่อยู่ร่วมกันในสังคมระดับภูมิภาคและสังคมระดับโลก การแสวงหาความร่วมมือในรูปแบบต่างๆ ของสถาบันการศึกษามุสลิมเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็ง ความร่วมมือ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้องค์ความรู้ มวลประสบการณ์ในทุกๆ ด้าน รวมทั้งการแบ่งปันร่วมแสวงหา ร่วมใช้ทรัพยากรในการบริหารจัดการ จึงเป็นอีกหนทางหนึ่งในการเพิ่มขีดความสามารถในการจัดการศึกษาของสังคมมุสลิม (สุรินทร์ พิศสุวรรณ. 2554 : น. 9-10)

ปัจจุบันนี้มีวิทยาลัยอาชีวศึกษาที่ตอบสนองความต้องการด้านศาสนาอิสลาม สังคม วัฒนธรรม ประเพณีและความเชื่อมั่นของชาวไทยมุสลิมที่มีจำนวนน้อย ดังนั้นผู้ประกอบการจึงนิยมส่งบุตรหลานเข้าศึกษาต่อในโรงเรียนปอเนาะหรือวิทยาลัยอาชีวศึกษารัฐบาลหรือเอกชนทั่วไป หรือเมื่อสำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นนักเรียนชาวไทยมุสลิมบางส่วนจะเดินทางไปศึกษาต่อต่างประเทศที่ได้รับความนิยม จากการสัมภาษณ์และศึกษาการจัดการศึกษาของโรงเรียนศาสนบริหารธุรกิจ เดิมชื่อโรงเรียนสตรีศาสนวิทยา นับตั้งแต่ปี 2528 ก่อนจะปรับเปลี่ยนระบบการเรียนการสอนและเปิดหลักสูตรอาชีวศึกษาเมื่อปี 2550 ที่ผ่านมาเป็นโรงเรียนปอเนาะที่ปรับมาเป็นโรงเรียนในระบบอาชีวะแห่งแรกในประเทศไทย โดยจัดการเรียนการสอนเอาระบบควบคู่ทั้งอาชีวะและศาสนา (วิทยาลัยอาชีวศึกษาศาสนบริหารธุรกิจ. 2560 : สัมภาษณ์) จากการสัมภาษณ์ผู้บริหารวิทยาลัยอาชีวศึกษาที่จัดการศึกษาสอดคล้องกับแนวทางอิสลามมีจำนวน 3 แห่งคือ วิทยาลัยอาชีวศึกษาศาสนบริหารธุรกิจ เขตหนองจอก กรุงเทพมหานครวิทยาลัยเทคโนโลยีมีนบุรีโปลีเทคนิค เขตสามวา กรุงเทพมหานคร และวิทยาลัยเทคโนโลยีวิถีอิสลาม จังหวัดฉะเชิงเทรา พบว่าสถานศึกษาได้จัดตั้งขึ้นเพื่อสนองความประสงค์ของบรรดาผู้ประกอบการที่ต้องการส่งบุตรหลานเข้าศึกษาทางศาสนา

อิสลามและภาษาอาหรับควบคู่กันไปกับการศึกษาวิชาวิชาชีพหลังจากสำเร็จ การศึกษาภาคบังคับแล้ว โดยมีรูปแบบการจัดการศึกษาที่แตกต่างกัน (สมศักดิ์ มะหะหมัด. 2559 : สัมภาษณ์)

จากข้อมูลดังกล่าวทำให้ผู้วิจัยทราบว่า การศึกษาเป็นกระบวนการอันสำคัญในการพัฒนาความรู้ คุณธรรม จริยธรรมเพื่อการรังชีวิตและการอยู่ร่วมกันในสังคมโลกอย่างมีความสุข ดังนั้นการจัดการอาชีวศึกษาอิสลามศึกษาจึงมุ่งเน้นความสำคัญเพื่อพัฒนาคนให้มีคุณภาพและความสมดุล โดยยึดหลักผู้เรียนสำคัญที่สุด ซึ่งวิทยาลัยอาชีวศึกษาอิสลามเป็นสถานศึกษาทางเลือกใหม่ที่รองรับการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลาพร้อมทั้งเชื่อมโยงองค์ความรู้ด้านการประกอบอาชีพและด้านศาสนาที่ใช้ในการดำเนินชีวิต(Knowledge) จากคัมภีร์อัลกุรอาน จึงเป็นที่มาของการทำให้เกิดวิทยาลัยอาชีวศึกษาในรูปแบบวิถีอิสลาม เป็นนวัตกรรมแห่งการเรียนรู้ (Learning Innovation) ที่สอดคล้องกับหลักการของศาสนาอิสลามและการเปลี่ยนแปลงของโลก (บรรจง โชษะมณี. 2559 : ออนไลน์)

ความต้องการโรงเรียนของสังคมมุสลิมที่ผู้ปกครองอยากให้บุตรหลานอยู่ในสิ่งแวดล้อมที่เป็นสังคมมุสลิมที่ดีมีคุณธรรม จริยธรรมและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ แต่งกายถูกระเบียบตามหลักการของศาสนาอิสลาม ปฏิบัติศาสนกิจตามหลักการของศาสนาอิสลามได้อย่างเคร่งครัด และต้องการให้บุตรหลานมีความรู้เรื่องศาสนาอิสลามสามารถนำวิชาความรู้ด้านอาชีวศึกษาไปประกอบอาชีพในอนาคตได้ (ปรีชา ศรีสง่า. 2559 : สัมภาษณ์) ซึ่งผู้ที่นับถือศาสนาอิสลามจะต้องศึกษาในหลักธรรมเพื่อนำมาปฏิบัติศาสนกิจในชีวิตประจำวันอย่างเคร่งครัด ยึดมั่นในหลักคำสอนของศาสนาอิสลามเป็นหลักในการดำรงชีวิต ดังนั้นการจัดการศึกษาจะต้องให้ผู้เรียนได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพ และสอดคล้องกับอัตลักษณ์ สังคม ศาสนาและวัฒนธรรมที่หลากหลายของท้องถิ่น ประชาชนทุกคนจะต้องได้รับการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต ได้รับการพัฒนาอาชีพ คุณภาพชีวิต และมีการดำรงอยู่ด้วยกันอย่างสมานฉันท์สันติวิธี (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. 2551) และใช้การศึกษาเป็นเครื่องมือในการพัฒนาสมาชิกของสังคมให้เกิดการเรียนรู้และเข้าใจซึ่งกันและกัน เข้าใจสังคมที่ตนเองอาศัยอยู่และเป็นเครื่องมือที่หล่อหลอมจิตใจและความรู้สึกของคนที่อยู่ในสังคมเดียวกัน แม้จะแตกต่างกันทางศาสนา ภาษา ประเพณีและวัฒนธรรมก็ต้องให้มีความรู้สึกผูกพันและเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันเพื่อสร้างเอกภาพให้เกิดขึ้นในสังคม ซึ่งจะส่งผลต่อการพัฒนาประเทศชาติโดยรวม (ศูนย์มุสลิมศึกษาสถาบันเอเชีย. 2549)

จากเหตุผลดังกล่าวมา ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษา “แนวทางการบริหารจัดการวิทยาลัยอาชีวศึกษาวิถีอิสลาม” เพื่อให้ได้แนวทางในการบริหารจัดการอาชีวศึกษาอิสลามให้มีคุณภาพในอนาคตที่เหมาะสมกับสังคมไทย ซึ่งส่งผลต่อการพัฒนาสังคมมุสลิมในประเทศไทยด้านการศึกษาให้มีคุณภาพและมีประสิทธิภาพ การวิจัยครั้งนี้จึงถือเป็นการวิจัยที่สำคัญ เพื่อแสวงหาความร่วมมือช่วยเหลือระหว่างกันเพื่อการพัฒนายกระดับคุณภาพวิชาการ โดยมีเป้าหมายเพื่อเพิ่มศักยภาพในการผลิตเยาวชนมุสลิมที่มีคุณภาพออกสู่พหุสังคมโลกในยุคโลกาภิวัตน์ของสถาบันการศึกษามุสลิมต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ดังนี้

1. เพื่อศึกษาวิเคราะห์และสังเคราะห์กระบวนการเชิงระบบการบริหารจัดการอาชีวศึกษาวิถีอิสลาม
2. เพื่อกำหนดแนวทางการบริหารจัดการอาชีวศึกษาวิถีอิสลาม

ความสำคัญของการวิจัย

1. เพื่อนำข้อมูลการบริหารจัดการอาชีวศึกษาอิสลามมาพัฒนาวิทยาลัยอาชีวศึกษาอิสลามให้ดียิ่งขึ้น
2. เพื่อเป็นแนวทางพื้นฐานสำหรับกำหนดแนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการอาชีวศึกษาอิสลามต่อไป

ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีขอบเขตการวิจัยดังนี้ คือ

ขอบเขตด้านเนื้อหา

การศึกษา แนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการอาชีวศึกษาอิสลามโดยการเก็บรวบรวมข้อมูลที่ได้จาก ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

กลุ่มตัวอย่าง

ระยะที่ 1 ผู้ให้ข้อมูล คือ กลุ่มตัวอย่างในวิทยาลัยอาชีวศึกษาอิสลามทั้ง 3 แห่ง วิทยาลัยละ 7 ท่าน จำนวนทั้งหมด 21 คน แบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ (1) ผู้บริหารวิทยาลัยอาชีวศึกษาอิสลาม จำนวน 6 คน (2) ครูผู้สอนในวิทยาลัยอาชีวศึกษาอิสลาม จำนวน 6 คน (3) นักเรียนที่ศึกษาในวิทยาลัยอาชีวศึกษาอิสลาม จำนวน 6 คน และ (4) ผู้ปกครองหรือกรรมการสถานศึกษา จำนวน 3 คน โดยใช้เทคนิคการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) การสังเกต การสอบถาม

ระยะที่ 2 ผู้ให้ข้อมูล คือ ผู้เชี่ยวชาญจำนวนทั้งหมด 7 คน แบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ (1) ผู้เชี่ยวชาญ ด้านนโยบายระดับวิทยาลัยอาชีวศึกษา จำนวน 3 คน (2) ผู้เชี่ยวชาญด้านอิสลามศึกษา จำนวน 2 คน (3) ผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารการศึกษาในมหาวิทยาลัย จำนวน 3 คน โดยใช้เทคนิคการจัดประชุมเพื่อสนทนากลุ่ม

ระยะเวลาการดำเนินการ

การวิจัยครั้งนี้ ดำเนินการในช่วงเดือนมกราคม 2559 ถึง เดือนมกราคม 2561

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

ระยะที่ 1 ตัวแปรที่ศึกษาคือ องค์ประกอบกระบวนการเชิงระบบของการบริหารวิทยาลัยอาชีวศึกษาอิสลาม 4 ด้าน คือ (1) ฝ่ายวิชาการ (2) ฝ่ายบริหารทรัพยากร (3) ฝ่ายพัฒนากิจการนักเรียนนักศึกษา และ (4) ฝ่ายแผนงานและความร่วมมือ ระยะที่ 2 ตัวแปรที่ศึกษา คือ แนวทางการบริหารจัดการวิทยาลัยอาชีวศึกษาอิสลาม

การทบทวนวรรณกรรม

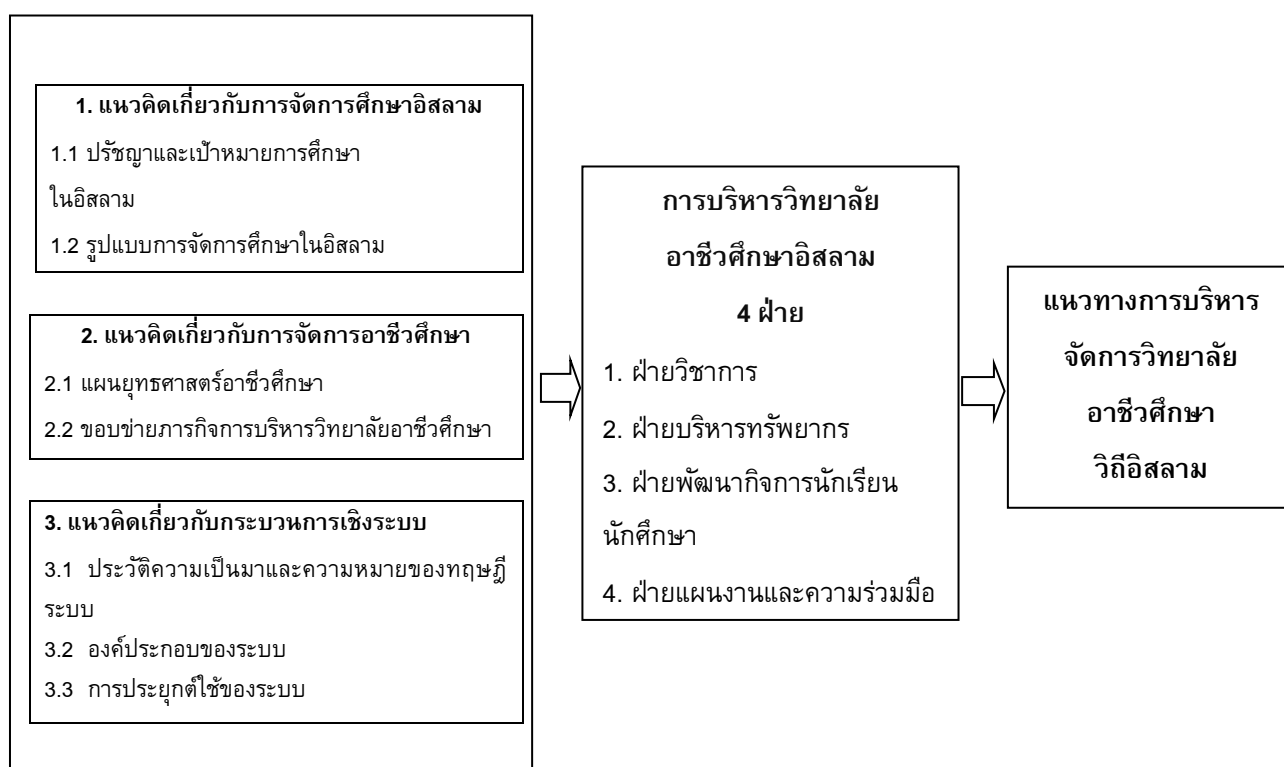
1. มโนทัศน์เกี่ยวกับการจัดการศึกษาในอิสลาม ตามแนวคิดของ กฤษฎา เวลาดี และศุภิศรา มาศชาย (2549) เรื่อง ปรัชญาการศึกษาอิสลาม และ อิสมาอิล ลุดฟี จะปะกียา (2552) และ มัสลัน มาหะมะ (2556) เรื่อง รูปแบบการจัดการศึกษาในอิสลาม เพื่อนำไปสู่แนวทางการบริหารจัดการอาชีวศึกษาอิสลาม โดยรูปแบบการจัดการศึกษาของมุสลิมจำเป็นต้องปฏิบัติตามหลักการและแนวทางของศาสนาอิสลาม วัฒนธรรม ประเพณี และค่านิยมที่ถูกกำหนดขึ้นตามหลักการศาสนาอิสลามอย่างเคร่งครัด โดยที่กลุ่มคนทุกฝ่ายที่มีความเกี่ยวข้อง ไม่ว่าจะเป็นผู้บริหาร ครู นักเรียน ผู้ปกครองและชุมชน ต้องดำเนินไปตามบทบัญญัติของศาสนาอิสลามตามที่ปรากฏในคัมภีร์อัลกุรอาน และปฏิบัติตามแบบฉบับของท่านศาสดามูฮัมหมัด

2. แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการอาชีวศึกษา ตามแนวคิดของแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาอาชีวศึกษา พ.ศ.2552-2561 กระทรวงศึกษาธิการ (2560) โดยแนวทางการบริหารจัดการอาชีวศึกษาอิสลาม หมายถึง ทิศทางการพัฒนาวิทยาลัยอาชีวศึกษาอิสลามที่มีการนำความรู้ด้านศาสนาอิสลามมาบูรณาการในทุก ๆ ด้าน

โดยยึดตามหลักการการบริหารวิทยาลัยอาชีวศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาทั้ง 4 ด้าน คือ (1) ฝ่ายวิชาการ (2) ฝ่ายบริหารทรัพยากร (3) ฝ่ายพัฒนากิจการนักเรียนนักศึกษา และ (4) ฝ่ายแผนงานและความร่วมมือ

3. แนวคิดเกี่ยวกับกระบวนการเชิงระบบ ตามแนวคิดของ อรุณช มหุตยันทน์ (2545 น. 47-49) เรื่อง ประวัติและความเป็นมาและความหมายของทฤษฎีระบบกระบวนการ และ ประชุม รอดประเสริฐ (2541 น.66) เรื่อง องค์ประกอบของระบบ ทิศนา แชมมณี (2545 น.198) เรื่อง การประยุกต์ของระบบ โดยทฤษฎีระบบแบบกระบวนการ หมายถึง ระบบใดระบบหนึ่งที่จะประกอบด้วยองค์ประกอบ หรือส่วนสำคัญ 3 ส่วน คือสิ่งที่ป้อนเข้าไป หรือข้อมูลนำเข้า(Input) กระบวนการ(Process) และผลงาน (Output) หรือผลผลิต (Product) ซึ่งทั้ง 3 องค์ประกอบนี้ จะมีความสัมพันธ์ต่อกันและกัน และทำงานร่วมกันเป็นวัฏจักร ซึ่งรวมถึงกระบวนการเชิงระบบของการบริหารจัดการวิทยาลัยอาชีวศึกษาวิถีอิสลามที่ผู้วิจัยทำการศึกษาวิทยาลัยทั้ง 3 แห่ง

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

การวิจัยระยะที่ 1 การวิเคราะห์และสังเคราะห์กระบวนการเชิงระบบของแนวทางการบริหารจัดการวิทยาลัยอาชีวศึกษาวิถีอิสลาม

ผู้วิจัยดำเนินการวิจัย โดยศึกษาผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในวิทยาลัยอาชีวศึกษาวิถีอิสลามทั้ง 3 แห่ง (Case Study Research) ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1. กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก ซึ่งกำหนดผู้ให้ข้อมูลเป็นแบบเฉพาะเจาะจง ประกอบด้วย ผู้ให้ข้อมูล คือ กลุ่มตัวอย่างในวิทยาลัยอาชีวศึกษาอิสลามทั้ง 3 แห่ง วิทยาลัยละ 7 คน จำนวนทั้งหมด 21 คน ได้แก่ ผู้บริหารวิทยาลัย

อาชีวศึกษาวิถีอิสลาม จำนวน 6 คน ครูผู้สอนในวิทยาลัยอาชีวศึกษาวิถีอิสลาม จำนวน 6 คน นักเรียนที่ศึกษาในวิทยาลัยอาชีวศึกษาวิถีอิสลาม จำนวน 6 คน ผู้ปกครองหรือกรรมการสถานศึกษา จำนวน 3 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยสำหรับเก็บรวบรวมข้อมูล โดยใช้เทคนิคการวิจัยโดยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง เกี่ยวกับกระบวนการเชิงระบบของแนวทางการบริหารจัดการวิทยาลัยอาชีวศึกษาวิถีอิสลาม จำนวน 4 ชุด สำหรับผู้บริหาร ครูผู้สอน นักศึกษาและผู้ปกครอง/กรรมการสถานศึกษา การสร้างแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง ผู้วิจัยดำเนินการสร้างแบบสัมภาษณ์ตามภารกิจการบริหารงานวิทยาลัย 4 ด้าน ได้แก่ 1. ฝ่ายวิชาการ 2. ฝ่ายบริหารทรัพยากร 3. ฝ่ายพัฒนากิจการนักเรียนนักศึกษา 4. ฝ่ายแผนงานและความร่วมมือ โดยการศึกษารายละเอียดของการศึกษาค้นคว้า จากหนังสือ วารสาร บทความ และเอกสารต่างๆที่เกี่ยวข้อง พร้อมทั้งศึกษางานวิจัย เรื่องรูปแบบโรงเรียนอิสลามที่เหมาะสมกับสังคมไทย (ทิพวรรณ วาณิชยากร, 2553) เพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดกรอบในการศึกษา “แนวทางการบริหารจัดการวิทยาลัยอาชีวศึกษาวิถีอิสลาม” เพื่อใช้ในการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูล 21 ท่าน

3. ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย ประกอบด้วย เสนอร่างแบบสัมภาษณ์ต่อคณะกรรมการที่ปรึกษาปริญญา นิพนธ์เพื่อพิจารณาความเหมาะสม ปรับปรุงแบบสัมภาษณ์ตามข้อเสนอแนะของคณะกรรมการที่ปรึกษาปริญญา นิพนธ์ และส่งให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ความถูกต้องของภาษา และความครอบคลุมตามเนื้อหา โดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence: IOC) ของข้อคำถามที่ได้จากผู้เชี่ยวชาญแต่ละท่าน ทำหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเข้าสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูล จำนวน 21 คน จากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ จำนวน 21 ฉบับผู้วิจัยติดต่อขอความร่วมมือกับผู้ให้ข้อมูลทั้ง 21 คนที่โดยติดต่อหน้าหมายทางโทรศัพท์ด้วยตนเอง ผู้วิจัยนำประเด็นการสัมภาษณ์ที่ผ่านการทดลองใช้และได้รับการตรวจสอบความเหมาะสมจากคณะกรรมการควบคุมปริญญา นิพนธ์แล้วไปให้ผู้ที่จะให้ข้อมูลได้ศึกษาก่อนพร้อมทั้งชี้แจง บอกวัตถุประสงค์ และนัดหมาย วัน เวลา สถานที่สำหรับการสัมภาษณ์ และเตรียมอุปกรณ์ที่ใช้ ได้แก่ เครื่องบันทึกเสียง ดับเบิลแบตเตอรี่ และบันทึกการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยได้ดำเนินการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลักด้วยตนเอง

4. การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ให้ข้อมูล จำนวน 21 คน มาวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) เพื่อการวิเคราะห์และสังเคราะห์กระบวนการเชิงระบบของแนวทางการบริหารจัดการวิทยาลัยอาชีวศึกษาวิถีอิสลาม

การวิจัยระยะที่ 2 การศึกษาแนวทางการบริหารจัดการอาชีวศึกษาวิถีอิสลาม

ผู้วิจัยดำเนินการวิจัย โดยดำเนินการจัดประชุมเพื่อการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) เป็นเทคนิควิธีการที่ผู้วิจัยนำมาใช้เพื่อแสดงความคิดเห็นของแนวทางการบริหารจัดการวิทยาลัยอาชีวศึกษาวิถีอิสลาม ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1. กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก คือ กลุ่มผู้เชี่ยวชาญ (Experts) จำนวน 7 คน ในการกำหนดแนวทางการบริหารจัดการอาชีวศึกษาวิถีอิสลาม ในขั้นตอนสุดท้ายได้จากการสรุปและลงมติความคิดเห็นของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ (Experts) จำนวน 7 คน แบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม คือ ผู้เชี่ยวชาญด้านนโยบายระดับวิทยาลัยอาชีวศึกษา จำนวน 2 คน มีคุณสมบัติ ดังนี้คือ ต้องเป็นผู้บริหารวิทยาลัยอาชีวศึกษาและต้องมีประสบการณ์การบริหารวิทยาลัยอาชีวศึกษาอย่างน้อย 5 ปี ผู้เชี่ยวชาญด้านอิสลามศึกษาในมหาวิทยาลัย/สถานศึกษา จำนวน 2 คน มีคุณสมบัติดังนี้ คือ ผู้มีความรู้ความเข้าใจในหลักการของศาสนาอิสลาม หรือผู้นำทางศาสนาอิสลามที่มีความรู้ทั้งทางศาสนาและมีความรู้ด้านการบริหาร การศึกษาและมีประสบการณ์ในการบริหารงานตำแหน่งดังกล่าว ไม่นต่ำกว่า 10 ปี มีวุฒิการศึกษาไม่ต่ำกว่าระดับปริญญาโทในสาขาที่เกี่ยวข้อง ผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารการศึกษาในมหาวิทยาลัย จำนวน 3 คน มีคุณสมบัติดังนี้

คือ ผู้ที่ทำงานเป็นอาจารย์ที่ทำการสอนด้านการศึกษาในหน่วยงานระดับอุดมศึกษาของรัฐหรือเอกชนอย่างน้อย 5 ปี และวุฒิการศึกษาไม่ต่ำกว่าระดับปริญญาเอกทางด้านการศึกษา

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบบันทึกการสนทนากลุ่ม โดยใช้วิธีการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) เกี่ยวกับแนวทางทางการบริหารจัดการวิทยาลัยอาชีวศึกษาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

3. ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย ประกอบด้วยขั้นตอนดังนี้ คือ ทำหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเชิญเข้าร่วมสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) ถึงผู้เชี่ยวชาญจำนวน 7 คน จากบัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ จำนวน 7 ฉบับ ส่งหนังสือเชิญและเอกสารประกอบการสนทนากลุ่มไปยังผู้เชี่ยวชาญทางอีเมลล์ จำนวน 7 คน ติดต่อกันนัดหมายวันเวลา โดยผู้วิจัยโทรศัพท์ถึงผู้เชี่ยวชาญและทำการแนะนำตนเอง เพื่อขอความอนุเคราะห์และความร่วมมือจากผู้เชี่ยวชาญในการสนทนากลุ่ม อธิบายถึงความมุ่งหมายของการสนทนากลุ่มแนวคำถามที่ใช้ และวิธีการสนทนากลุ่ม ผู้วิจัยดำเนินการจัดประชุมเพื่อการสนทนากลุ่มร่วมกับผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 7 คน ในวันศุกร์ที่ 24 พฤษภาคม 2562 เวลา 13.00-16.30 น ณ ห้องประชุมชั้น 3 ห้อง 307 คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

4. การวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้ข้อมูลที่ได้จากระยะที่ 1 เกี่ยวกับกระบวนการเชิงระบบของการบริหารจัดการวิทยาลัยอาชีวศึกษาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มาทำการศึกษาเพื่อหาแนวทางทางการบริหารจัดการวิทยาลัยอาชีวศึกษาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการสนทนากลุ่ม มาวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) เพื่อสรุปแนวทางทางการบริหารจัดการวิทยาลัยอาชีวศึกษาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒและข้อเสนอแนะอื่นๆต่อไป

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง แนวทางการบริหารจัดการวิทยาลัยอาชีวศึกษาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์และสังเคราะห์กระบวนการเชิงระบบของการบริหารจัดการวิทยาลัยอาชีวศึกษาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

การบริหารงาน 4 ฝ่าย	ปัจจัยนำเข้า (Input)	กระบวนการ (Process)	ผลลัพธ์ (Output)
1.ฝ่ายวิชาการ	1.1 ด้านการบริหาร หลักสูตร	1. หลักสูตรอาชีวศึกษา หลักสูตร บูรณาการอิสลาม และหลักสูตร ชานาวิयी 2. บูรณาการอิสลามทุกกลุ่มสาระ 3. กำหนดเครื่องแบบนักศึกษา มุสลิมตามหลักศาสนาอิสลาม	1. มุ่งมั่นให้ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรมตามหลักคำสอนของ ศาสนาอิสลาม 2. ตอบสนองความต้องการ ตลาดแรงงาน 3. มีความเป็นเลิศทางวิชาการ
	1.2 ด้านการเรียนการสอน	1. กำหนดภาษาอาหรับเป็นภาษา รองจากภาษาอังกฤษและภาษา มาลาญ	4. วิธีการเรียนการสอนยึดหยุ่นตาม เทคโนโลยีและผู้เรียน 5. ใช้นวัตกรรม การวิจัยและ เทคโนโลยีในการจัดการเรียน 6. จัดการเรียนรู้อุ้ทุกกลุ่มสาระให้ สอดคล้องคุณธรรมจริยธรรมอยู่ เสมอ 7. พัฒนาหลักสูตรที่เหมาะสมกับ ผู้เรียนและบริบทของวิทยาลัย อาชีวศึกษาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

			8. พัฒนาหลักสูตรที่สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางสนองต่อความต้องการของผู้เรียน ชุมชน ท้องถิ่น	
2. ฝ่ายบริหารทรัพยากร	2.1 ด้านการบริหารทั่วไป	1. มีกลุ่มบริหารกิจการอิสลามในการบริหารงานของโรงเรียน	1. บริหารจัดการงานอิสลามศึกษาในสถานศึกษา	1. มีการบริหารงานวิทยาลัยที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล
	2.2 ด้านบุคลากร	1. ผู้บริหาร ครูอิสลามศึกษาและครูผู้สอนภาษาอาหรับเป็นมุสลิม 2. ผู้บริหาร ครูผู้สอนเป็นแบบอย่างที่ดี	1. มีการปฏิบัติตนและเป็นแบบอย่างที่ดี 2. จัดการเรียนการสอนเป็นระบบชัดเจน มีประสิทธิภาพ	2. ผู้เรียนมีแบบอย่างการปฏิบัติตนที่ดี 3. มีบุคลากร ครูที่มีคุณภาพและผู้บริหารที่สามารถบริหารวิทยาลัยอย่างมืออาชีพ
	2.3 ด้านอาคารสถานที่	1. มีมัสยิดในวิทยาลัยหรือบริเวณใกล้เคียง 2. มีร้านอาหารฮาลาลให้นักศึกษามุสลิม 3. มีโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งแวดล้อมเอื้อต่อการเรียนการสอน	1. ครูพานักศึกษาไปปฏิบัติศาสนกิจตามเวลาละหมาดที่มีมัสยิดหรือห้องละหมาด 2. ครู นักศึกษาในวิทยาลัย สามารถไปรับรับประทานอาหารที่ฮาลาล	4. ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรมปฏิบัติตนเป็นอิสลามิกชนที่ดีอย่างเคร่งครัด
3. ฝ่ายพัฒนากิจการนักเรียนนักศึกษา	3.1 ด้านกิจกรรมนักเรียนนักศึกษา	1. กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ชุมชน 2. โครงการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ 3. กำหนดวันสำคัญทางศาสนาเป็นวันหยุดเช่น วันตรุษอีดิ้ลฟิตรีอ์ดิ้ลอัฮฮา 4. เครือข่ายสนับสนุนงบประมาณภายในและภายนอกประเทศ	1. จัดการศึกษาหลากหลาย สร้างทางเลือกให้นักเรียนตามความถนัด 2. ผู้เรียนได้ใช้คอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีในการทำกิจกรรม 3. จัดการศึกษาตอบสนองความต้องการของชุมชน ท้องถิ่นและสังคม	1. มีความรู้ด้านอิสลามศึกษา ปฏิบัติศาสนกิจตามศาสนาที่ตนเองนับถืออย่างเคร่งครัด 2. มีคุณธรรมจริยธรรมตามหลักคำสอนของศาสนาที่ตนนับถือ 3. มีความรู้และทักษะสามารถประกอบอาชีพได้
	4.1 ด้านความร่วมมือ	1. จัดให้ทุนการศึกษาประเภทเรียนดีแต่ขาดแคลนทุนทรัพย์ 2. ได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากองค์กรทั้งภายในและต่างประเทศ 3. มีเครือข่ายเชื่อมโยงกับสถานศึกษาอื่น	1. จัดการศึกษาสนองความต้องการของชุมชน ท้องถิ่นและสังคม 2. จัดการศึกษาแบบมีคุณภาพตรงตามมาตรฐานคุณภาพการศึกษา 3. ใช้และสนับสนุนแหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่น	1. การจัดการอาชีวศึกษาวีถียอิสลามที่มีคุณภาพตามมาตรฐานการอาชีวศึกษา 2. ผู้เรียนมีการเรียนรู้ต่อเนื่องตลอดชีวิต 3. มีความรู้ทักษะสามารถประกอบอาชีพได้ 4. นักศึกษาสามารถจบการศึกษาตามหลักสูตรได้แล้วไม่ออกกลางคัน

1. ฝ่ายวิชาการ ประกอบไปด้วย 1.1 ด้านการบริหารหลักสูตร ปัจจัยนำเข้า (Input) ได้แก่ หลักสูตรอาชีวศึกษา หลักสูตรบูรณาการอิสลาม หลักสูตรนานาชาติ บูรณาการอิสลามทุกกลุ่มสาระ กำหนดเครื่องแบบนักศึกษามุสลิมที่มีลักษณะเฉพาะตามหลักศาสนา 1.2 ด้านการเรียนการสอน ปัจจัยนำเข้า (Input) ได้แก่ กำหนดภาษาอาหรับเป็นภาษารองจากภาษาอังกฤษและภาษามลายู กระบวนการ(Process) ได้แก่ บูรณาการวิชาอิสลามศึกษาสามัญและวิชาชีพ จัดการสอนเน้นภาษาอาหรับ ภาษาอังกฤษ จัดตารางเรียนโดยคำนึงถึงการปฏิบัติศาสนกิจ

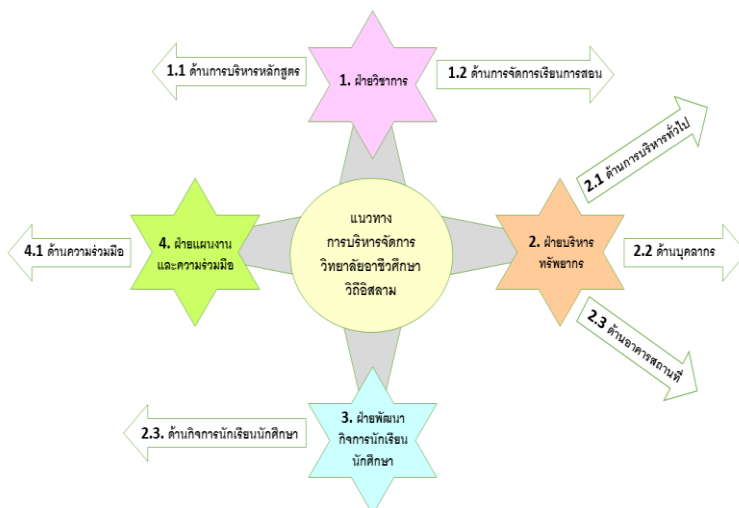
ตามเวลา(การละหมาด) วิธีการเรียนการสอนยืดหยุ่นตามเทคโนโลยีและผู้เรียน ใช้นวัตกรรม การวิจัยและเทคโนโลยีในการจัดการเรียน จัดการเรียนรู้อุทิศทุกกลุ่มสาระให้สอดคล้องกับคุณธรรมจริยธรรมอยู่เสมอ พัฒนาหลักสูตรที่เหมาะสมกับผู้เรียนและบริบทของวิทยาลัยอาชีวศึกษาอิสลาม พัฒนาหลักสูตรที่สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางสนองต่อความต้องการของผู้เรียน ชุมชน ท้องถิ่น ผลลัพธ์ (Output) ได้แก่ มุ่งมั่นให้ผู้เรียนมีคุณธรรมจริยธรรมตามหลักคำสอนของศาสนาอิสลาม ตอบสนองความต้องการตลาดแรงงาน มีความเป็นเลิศทางวิชาการควบคู่คุณธรรมจริยธรรม

2. ฝ่ายบริหารทรัพยากร ประกอบไปด้วย 2.1 ด้านการบริหารทั่วไป ปัจจัยนำเข้า (Input) ได้แก่ มีกลุ่มบริหารกิจการอิสลามในวิทยาลัย กระบวนการ(Process) ได้แก่ บริหารจัดการงานอิสลามศึกษาในสถานศึกษา 2.2 ด้านบุคลากร ปัจจัยนำเข้า (Input) ได้แก่ ผู้บริหาร ครูอิสลามศึกษาและครูผู้สอนภาษาอาหรับเป็นมุสลิม ผู้บริหารครูผู้สอนเป็นแบบอย่างที่ดี กระบวนการ(Process) ได้แก่ มีการปฏิบัติตนและเป็นแบบอย่างที่ดี จัดการเรียนการสอนเป็นระบบ มีประสิทธิภาพ 2.3 ด้านอาคารสถานที่ ปัจจัยนำเข้า (Input) ได้แก่ มีมัสยิดในวิทยาลัยหรือบริเวณใกล้เคียง มีร้านอาหารฮาลาลให้นักศึกษามุสลิม มีโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งแวดล้อมเอื้อต่อการเรียนการสอน กระบวนการ (Process) ได้แก่ ครูพานักศึกษาไปปฏิบัติศาสนกิจตามเวลาละหมาดที่มีมัสยิด มีร้านอาหารฮาลาล ผลลัพธ์ (Output) ได้แก่ มีการบริหารงานที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ผู้เรียนมีแบบอย่างการปฏิบัติตนที่ดี มีบุคลากร ครูที่มีคุณภาพและผู้บริหารสามารถบริหารวิทยาลัยอย่างมืออาชีพ ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรม ปฏิบัติตนเป็นอิสลามิกชนที่ดีอย่างเคร่งครัด

3. ฝ่ายพัฒนาการเรียนนักศึกษา ประกอบไปด้วย 3.1 ด้านกิจกรรมนักเรียนนักศึกษา ปัจจัยนำเข้า (Input) ได้แก่ กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ชุมนุม โครงการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ กำหนดวันสำคัญทางศาสนา เป็นวันหยุดเช่น วันตรุษอีดิ้ลฟิตรี,อีดิ้ลอัดฮา เครื่องช่วยสนับสนุนงบประมาณภายในและภายนอกประเทศ กระบวนการ (Process) ได้แก่ จัดการศึกษาหลากหลาย สร้างทางเลือกให้นักเรียนตามความถนัด ผู้เรียนได้ใช้คอมพิวเตอร์และเทคโนโลยี จัดการศึกษาตอบสนองความต้องการของชุมชน ท้องถิ่นและสังคม ผลลัพธ์ (Output) ได้แก่ มีความรู้ด้านอิสลามศึกษา ปฏิบัติศาสนกิจตามศาสนาที่ตนเองนับถือ มีคุณธรรมจริยธรรมตามหลักคำสอนของศาสนาที่ตนนับถือ มีความรู้และทักษะสามารถประกอบอาชีพได้

4. ฝ่ายแผนงานและความร่วมมือ ประกอบไปด้วย 4.1 ด้านความร่วมมือ ปัจจัยนำเข้า (Input) ได้แก่ จัดให้ทุนการศึกษาประเภทเรียนดีแต่ขาดแคลนทุนทรัพย์ ได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากองค์กรทั้งภายในและต่างประเทศ มีเครือข่ายเชื่อมโยงกับสถานศึกษาอื่น กระบวนการ(Process) ได้แก่ จัดการศึกษาสนองความต้องการของชุมชน ท้องถิ่นและสังคม จัดการศึกษาแบบมีคุณภาพตรงตามมาตรฐานคุณภาพการศึกษา ใช้และสนับสนุนแหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่น ผลลัพธ์ (Output) ได้แก่ การจัดการอาชีวศึกษาอิสลามที่มีคุณภาพตามมาตรฐานการอาชีวศึกษา ผู้เรียนมีการเรียนรู้ต่อเนื่องตลอดชีวิต มีความรู้ทักษะสามารถประกอบอาชีพได้ นักศึกษาสามารถจบการศึกษาตามหลักสูตรได้แล้วไม่ออกกลางคัน

ตอนที่ 2 การศึกษาแนวทางทางการบริหารจัดการอาชีวศึกษาอิสลาม พบว่า แนวทางการบริหารจัดการวิทยาลัยอาชีวศึกษาอิสลาม ประกอบไปด้วย 7 ด้าน ดังนี้

ภาพประกอบ 2 องค์ประกอบแนวทางการบริหารจัดการวิทยาลัยอาชีวศึกษาวิทยาลัยอิสลาม

1. ฝ่ายวิชาการ ประกอบไปด้วย 2 ด้าน ได้แก่

1.1 ด้านการบริหารหลักสูตร มีการนำหลักสูตรอาชีวศึกษา หลักสูตรบูรณาการอิสลาม หลักสูตรชานาวิयी มาใช้ในวิทยาลัยอาชีวศึกษาวิทยาลัยอิสลามและการกำหนดเครื่องแบบนักศึกษามุสลิมที่มีลักษณะเฉพาะตามหลักศาสนาอิสลาม วิทยาลัยจัดหลักสูตรบูรณาการวิชาอิสลามศึกษาสามัญและวิชาชีพ

1.2 ด้านการจัดการเรียนการสอน มีการจัดตารางเรียนโดยคำนึงถึงการปฏิบัติศาสนกิจตามเวลา (การละหมาด) จัดวิธีการเรียนการสอนยืดหยุ่นตามเทคโนโลยีและผู้เรียนจัดการสอนเน้นภาษาอาหรับ ภาษาอังกฤษ ใช้นวัตกรรมการวิจัยและเทคโนโลยีในการจัดการเรียน

2. ฝ่ายบริหารทรัพยากร ประกอบไปด้วย 3 ด้าน ได้แก่

2.1 ด้านการบริหารทั่วไป มีโครงสร้างการบริหารเพื่อตอบสนองเป้าหมายหลัก จึงควรมีกิจกรรมอิสลามในการบริหารงานของวิทยาลัย เพื่อบริหารจัดการงานอิสลามศึกษาในวิทยาลัยอาชีวศึกษาวิทยาลัยอิสลามวิทยาลัยมีบริหารจัดการเพิ่มกลุ่มการบริหารงานฝ่ายอิสลามศึกษาในสถานศึกษา

2.2 ด้านบุคลากร มีผู้บริหาร ครูอิสลามศึกษาและครูผู้สอนภาษาอาหรับเป็นมุสลิม มีครูและผู้บริหารที่เป็นมุสลิม ปฏิบัติตนและเป็นแบบอย่างของมุสลิมที่ดี ครูและบุคลากรมีจัดการเรียนการสอนเป็นระบบ มีประสิทธิภาพ มีการบริหารงานประสิทธิภาพและประสิทธิผล ประสบความสำเร็จ

2.3 ด้านอาคารสถานที่ มีครูพานักศึกษาไปปฏิบัติศาสนกิจตามเวลาละหมาดที่มัสยิด หรือมีห้องละหมาดให้สำหรับนักศึกษาได้ปฏิบัติศาสนกิจตามเวลาละหมาดได้ มีโรงอาหารฮาลาล มีโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งแวดล้อมเอื้อต่อการเรียนการสอน มีการจัดบริการสาธารณสุข โภค น้ำดื่มสะอาด ห้องน้ำห้องส้วมเพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของนักศึกษาอย่างเหมาะสม

3. ฝ่ายพัฒนากิจกรรมนักเรียนนักศึกษา ได้แก่

3.1 ด้านกิจกรรมนักเรียนนักศึกษา มีการกำหนดวันสำคัญทางศาสนาเป็นวันหยุดเพิ่มเติมนอกเหนือจากวันหยุดที่รัฐบาลกำหนด เช่น วันตรุษอีดีลฟิตรี วันตรุษอีดีลอัชฮา มีจัดการศึกษาหลักสูตรบูรณาการวิชาอิสลามศึกษากับวิชาชีพ และหลักสูตรชานาวิयीวิทยาลัยอิสลาม มีการกำหนดเครื่องแบบนักศึกษา สำหรับมุสลิมที่มีลักษณะเฉพาะตามหลักการศาสนาอิสลาม มีจัดการศึกษาโดยสอดแทรกคุณธรรมจริยธรรมในทุกรายวิชา และจัดโครงการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม มีจัดการสอนผู้เรียนได้ใช้คอมพิวเตอร์และเทคโนโลยี หรือเรียนตามความถนัดและสนใจ มีการจัดให้ทุนการศึกษาประเภทเรียนดี แต่ขาดแคลนทุนทรัพย์

4. ฝ่ายแผนงานและความร่วมมือ ได้แก่

4.1 ด้านความร่วมมือ ได้รับความร่วมมือการสนับสนุนงบประมาณจากองค์กรทั้งภายในและต่างประเทศ หรือการมีเครือข่ายสนับสนุนงบประมาณภายในและภายนอกประเทศจะทำให้เกิดความร่วมมือระหว่างวิทยาลัย อาชีวศึกษาวิถีสลาม ครู ผู้ปกครอง ชุมชนและสังคมได้ง่ายขึ้น วิทยาลัยมีจัดการศึกษาอาชีวศึกษาวิถีสลามที่มี คุณภาพตรงตามมาตรฐานคุณภาพการศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา มีจัดการศึกษาหลากหลาย สร้างทางเลือกให้นักเรียนตามความถนัดและสนใจ มีจัดการศึกษาสนองความต้องการของชุมชน ท้องถิ่นและสังคม ใช้ และสนับสนุนแหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่น

สรุปผลการวิจัย

ผลการศึกษาแนวทางการบริหารจัดการวิทยาลัยอาชีวศึกษาอิสลาม ประกอบไปด้วย 7 ด้าน ดังนี้

(1) ด้านการบริหารหลักสูตร มุ่งให้ผู้เรียนมีคุณธรรมจริยธรรมตามหลักคำสอนของศาสนาอิสลามหรือ ศาสนาที่ตนเองนับถือ มีการบูรณาการวิชาอิสลามศึกษากับวิชาสามัญ บูรณาการหลักสูตรอิสลามศึกษา หลักสูตรชานาวิयीมาใช้ในวิทยาลัยอาชีวศึกษาวิถีสลาม

(2) ด้านการจัดการเรียนการสอน การจัดการเรียนในเรื่องการจัดการเรียนการสอน โดยคำนึงถึงการ ปฏิบัติศาสนกิจตามเวลา(การละหมาด) เพื่อมุ่งมั่นให้ผู้เรียนมีคุณธรรมจริยธรรมตามหลักคำสอนของศาสนาอิสลาม การ กำหนดจัดการสอนเน้นภาษาอาหรับเป็นภาษารองจากภาษาอังกฤษและภาษามลายู โดยการบูรณาการวิชาอิสลาม ศึกษาสามัญและวิชาชีพ เพื่อให้นักศึกษาในวิทยาลัยอาชีวศึกษาวิถีสลาม มีความเป็นเลิศทางวิชาการควบคู่คุณธรรม จริยธรรมนั้น

(3) ด้านการบริหารทั่วไป ด้านโครงสร้างการบริหารเพื่อตอบสนองเป้าหมายหลัก จึงควรการมีกลุ่มบริหาร กิจการอิสลามในการบริหารงานของวิทยาลัย เพื่อบริหารจัดการงานอิสลามศึกษาในวิทยาลัยอาชีวศึกษาวิถีสลาม

(4) ด้านบุคลากร วิทยาลัยอาชีวศึกษาวิถีสลาม มีผู้บริหาร ครูอิสลามศึกษาและครูผู้สอนภาษาอาหรับเป็น มุสลิม มีผู้บริหาร ครูผู้สอนเป็นแบบอย่างที่ดี

(5) ด้านอาคารสถานที่ มีร้านอาหารฮาลาลให้นักศึกษามุสลิม มีมัสยิดในวิทยาลัยหรือบริเวณใกล้เคียง มี โครงสร้างพื้นฐาน อาคารเรียน อาคารประกอบ ห้องเรียน ห้องประกอบ สถานที่ฝึกปฏิบัติ และสภาพแวดล้อมเหมาะ กับการใช้งานและสิ่งแวดล้อมเอื้อต่อการเรียนการสอน เพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของนักศึกษาอย่างเหมาะสม จัด บรรยากาศสิ่งแวดล้อมในวิทยาลัยแบบอิสลามและวัฒนธรรมประเพณีที่ไม่ขัดกับหลักคำสอนของศาสนาอิสลาม

(6) ด้านกิจการนักเรียนนักศึกษา มีการกำหนดวันสำคัญทางศาสนาเป็นวันหยุดเพิ่มเติมนอกเหนือจาก วันหยุดที่รัฐบาลกำหนด เช่น วันตรุษอีดีลฟิตรีอีดีลอัดฮา มีการกำหนดเครื่องแบบนักศึกษามุสลิมที่มีลักษณะเฉพาะ ตามหลักศาสนาอิสลาม

(7) ด้านความร่วมมือ มีการใช้และสนับสนุนแหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่น มีเครือข่ายองค์กรสนับสนุน ด้านวิชาการและงบประมาณจากแหล่งภายในและต่างประเทศ การประสานงานขอสนับสนุนงบประมาณต่างๆเช่น การ จัดสรรงบประมาณเพื่อให้ทุนการศึกษาประเภทเรียนดีแต่ขาดแคลนทุนทรัพย์ในวิทยาลัย และการมีเครือข่ายเชื่อมโยง กับสถานศึกษาอื่น

อภิปรายผลการวิจัย

ผลการศึกษาแนวทางการบริหารจัดการวิทยาลัยอาชีวศึกษาอิสลาม ประกอบไปด้วย 7 ด้าน สามารถอภิปราย ผลได้ดังนี้

(1) ด้านการบริหารหลักสูตร

การนำหลักสูตรอาชีวศึกษา หลักสูตรบูรณาการอิสลาม หลักสูตรชานาวิयीมาใช้ในวิทยาลัยอาชีวศึกษาวิถีสลามและการกำหนดเครื่องแบบนักศึกษามุสลิมที่มีลักษณะเฉพาะตามหลักศาสนาอิสลามนั้น ซึ่งตรงกับความต้องการของผู้เรียนและผู้ปกครองที่ส่งบุตรหลานมาเรียน โดยต้องจัดทำหลักสูตรให้เหมาะสมตรงตามความต้องการและสภาพ ท้องถิ่น ชุมชนและสังคม สอดคล้องกับงานวิจัยของ (อัปตนาหดี อะละมาต, 2555) พบว่า แนวทางการบริหารงานด้านหลักสูตรผลการวิจัย พบว่า ควรจัดทำหลักสูตรให้เหมาะสมกับสภาพท้องถิ่นระดับชั้นและวัยของผู้เรียน ควรใช้หลักสูตรตาดีกาเพียงหลักสูตรเดียวเพื่อความเป็นเอกภาพ บูรณาการอิสลามทุกกลุ่มสาระ หลักสูตรนี้สามารถตอบสนองเป้าหมายหลักคือ ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ประวัติความเป็นมาของชาวไทยมุสลิมเป็นวิชาพื้นฐาน ซึ่งนับว่ามีความสำคัญมาก เพื่อให้ผู้เรียนรักในความเป็นไทยและชาวไทยมุสลิม หลักสูตรชานาวิयीในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายเป็นวิชาเพิ่มเติม ยังเป็นการผสมผสานหรือการบูรณาการระหว่างการจัดการศึกษาแบบดั้งเดิม และรูปแบบระบบการจัดการศึกษสมัยใหม่ ภายในบริบทโรงเรียน คือ จัดบรรยายภาคสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนแบบอิสลามและวัฒนธรรมประเพณีไทยที่ไม่ขัดกับหลักคำสอนของศาสนาอิสลาม สอดคล้องกับ (กษมา วรวรรณ ณ อยุรยา, 2550, น.1 และ (นิตี เอียวศรีวงศ์, 2547, น.1) : (อัมมาร์ สยามวาลา, 2548, น.1) และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ (Banks, 2002 p13-18) ได้เสนอ แนวทางจัดการศึกษาแบบพหุวัฒนธรรมศึกษาไว้ใน 5 มิติ ดังนี้ คือ การบูรณาการในเนื้อหา (Content Integration) คือการที่ครูผู้สอนยังคงสอนวิชา ต่างๆ เหมือนที่เคยสอนมา ขณะเดียวกันก็นำเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมของกลุ่มต่างๆ มาสอดแทรก บูรณาการในเนื้อหาเดิมที่กำลังสอน อยู่ โดยครูอาจนำข้อมูลสนเทศจากกลุ่มวัฒนธรรม ของนักเรียนที่อยู่ในห้องเรียน ในโรงเรียน หรือใน ชุมชนมายกตัวอย่าง มาอภิปรายร่วมกัน

(2) ด้านการจัดการเรียนการสอน

การจัดตารางเรียนในเรื่องการจัดการเรียนการสอน โดยคำนึงถึงการปฏิบัติศาสนกิจตามเวลา(การละหมาด) เพื่อมุ่งมั่นให้ผู้เรียนมีคุณธรรมจริยธรรมตามหลักคำสอนของศาสนาอิสลาม การกำหนดจัดการสอนเน้นภาษาอาหรับเป็นภาษารองจากภาษาอังกฤษและภาษามลายู โดยการบูรณาการวิชาอิสลามศึกษาสามัญและวิชาชีพ เพื่อให้ นักศึกษาในวิทยาลัยอาชีวศึกษาวิถีสลาม มีความเป็นเลิศทางวิชาการควบคู่คุณธรรมจริยธรรมนั้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ (สมาน รังสิโยภักดิ์, 2543, น. 137-138) โดยกล่าวว่า โรงเรียนดังกล่าวมีผู้บริหารและครูเป็นมุสลิม ผู้ปกครองมีความไว้วางใจในด้านการปลูกฝังคุณธรรมศาสนาตลอดมา ในขณะที่เดียวกันรูปแบบด้านนี้ก็มีลักษณะเปิดกว้างสำหรับครูหรือบุคลากรทางการศึกษาที่มีความรู้ความสามารถที่มีได้นับถือศาสนาอิสลามช่วยพัฒนาการเรียนการสอน รวมทั้งการรักษาสถานภาพความสมานฉันท์หรือการอยู่ร่วมกันอย่างสันติให้มีในโรงเรียนอิสลาม เพื่อให้ผู้เรียนรู้จักสภาพสังคมไทยที่มีความหลากหลาย เมื่อจบการศึกษาไป การกำหนดสัดส่วนนักเรียนมุสลิมไม่ต่ำกว่าร้อยละ 70 เพื่อให้โรงเรียนสามารถบรรลุเป้าหมายหลักได้ และ การกำหนดวันสำคัญตามหลักคำสอนของศาสนาอิสลามและบัยวันศุกร์เป็นวันหยุดนอกเหนือจากวันหยุดราชการตามประเพณีเป็นความสอดคล้องกับวิถีชีวิตของชาวไทยมุสลิมที่มีความจำเป็นต้องปฏิบัติศาสนกิจ “ละหมาด” .ในช่วงบัยวันศุกร์

(3) ด้านการบริหารทั่วไป

ด้านโครงสร้างการบริหารเพื่อตอบสนองเป้าหมายหลัก จึงควรการมีกลุ่มบริหารกิจการอิสลามในการบริหารงานของวิทยาลัย เพื่อบริหารจัดการงานอิสลามศึกษาในวิทยาลัยอาชีวศึกษาวิถีสลาม สอดคล้องกับแนวคิดของ (อิบรอเฮ็ม ณรงค์รักษาเขต, 2549, .บทสรุป) ด้านนี้จะทำให้วิทยาลัยเป็นที่ไว้วางใจของชุมชน ดังจะเห็นได้ว่าสถาบันที่ได้รับความนิยมอย่างมากในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ได้แก่ โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ตาดีกา และ ปอเนาะ เพราะในสถาบันแห่งนี้มีการเรียนการสอนวิชาการศาสนาซึ่งเป็นที่ต้องการของชุมชน สอดคล้องกับงานวิจัยของ (สะกะเรีย แวโซะ, 2550, บทคัดย่อ)โครงสร้างการบริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ควรปรับปรุงระดับเขตพื้นที่การศึกษาโดยมีกลุ่มงานหลัก คือ กลุ่มงานส่งเสริมการศึกษาเอกชนสามัญ กลุ่มงานส่งเสริมการศึกษาเอกชนสอนศาสนาอิสลามและกลุ่มงานบริหารทั่วไป พร้อมกับปรับโครงสร้างการบริหารงาน

การศึกษาเอกชนทั้งระบบอย่างเหมาะสมบนพื้นฐานการมีส่วนร่วม โดยส่วนกลางให้จัดตั้งศูนย์บริหารการศึกษาอิสลามที่มีสำนักจุฬาราชมนตรี คณะกรรมการกลางอิสลาม ศึกษาพิเศษ สำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน อยู่ในโครงสร้างการบริหาร หรือมีองค์กรหลักที่ดูแลการศึกษาเอกชนทั้งระบบ

(4) ด้านบุคลากร

อาชีวศึกษาวิถีอิสลาม มีผู้บริหาร ครูอิสลามศึกษาและครูผู้สอนภาษาอาหรับเป็นมุสลิม เมื่อองค์กรมีนโยบายแล้ว หากขาดบุคลากรที่มีมาเป็นพื้นเพองในการขับเคลื่อนนโยบายแล้ว ย่อมไม่อาจทำให้องค์กรนั้นประสบความสำเร็จได้ ดังนั้น บุคลากรเป็นสิ่งจำเป็นที่สุดอีกประการหนึ่งของ องค์กรในการบริหารจัดการองค์กรให้มีคุณภาพตามเป้าหมายที่วางไว้และหากวิทยาลัยมีผู้บริหาร ครูผู้สอนเป็นแบบอย่างที่ดี การพัฒนาบุคลากรถือเป็นการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนอีกด้านหนึ่ง เพื่อให้ครูสามารถนำความรู้มาใช้ในการจัดการเรียนการสอนเป็นระบบ ชัดเจน มีประสิทธิภาพ อันจะเป็นผลทำให้ผู้เรียนปฏิบัติตามตัวอย่างที่ดี ตั้งใจเรียน ส่งผลทำให้เพิ่มประสิทธิภาพในการจัดการเรียนการสอนของวิทยาลัย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ (ศรีสุตา ไชยวิจารณ์, 2553) พบว่า แนวทางในการพัฒนาและสนับสนุนศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) ที่สำคัญคือการพัฒนาบุคลากรผู้สอนทั้งในด้านความรู้ความสามารถทางด้านศาสนาและความชำนาญในวิชาชีพผู้สอน การเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดการเรียนการสอน ตลอดจนการที่ผู้บริหารขาดภาวะผู้นำ วิสัยทัศน์ และขาดความรู้ความสามารถด้านวิชาการและการบริหารจัดการศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) ตลอดจนระบบการคัดเลือกผู้สอนยังไม่ชัดเจนทำให้การบริหารจัดการตาดีกาขาดประสิทธิภาพ

(5) ด้านอาคารสถานที่

มีบริการสาธารณสุขโรค น้ำดื่มสะอาด ห้องน้ำห้องส้วม มีร้านอาหารฮาลาลให้นักศึกษามุสลิมได้รับประทานอาหารกลางวัน มีมัสยิดในวิทยาลัยหรือบริเวณใกล้เคียง มีโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งแวดล้อมเอื้อต่อการเรียนการสอน เพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของนักศึกษาอย่างเหมาะสม การกำหนดแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาควบคู่แผนปฏิบัติงานประจำปีที่เหมาะสมกับหลักสูตร และบริบทของวิทยาลัยอาชีวศึกษาวิถีอิสลามแต่ละแห่ง สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ควรสนับสนุนและส่งเสริมให้เต็มที่ในด้านการพัฒนาบุคลากร ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนและท้องถิ่นในการจัดการศึกษาอย่างเข้มแข็ง มีอาคารเรียน อาคารประกอบ ห้องเรียน ห้องประกอบ สถานที่ฝึกปฏิบัติ และสภาพแวดล้อมเหมาะกับการใช้งาน โดยใช้แผนยุทธศาสตร์ เพื่อพัฒนานักศึกษาสู่มาตรฐานการเรียนรู้ ตามระบบประกันคุณภาพการศึกษา พัฒนาระบบสภาพแวดล้อมเหมาะกับการใช้งานโดยใช้แผนยุทธศาสตร์ เพื่อพัฒนานักศึกษาสู่มาตรฐานการเรียนรู้ ตามระบบประกันคุณภาพการศึกษา พัฒนาระบบสภาพแวดล้อม และสิ่งอำนวยความสะดวกที่เหมาะสม เน้นการบริหารงานที่มีความยืดหยุ่น วิทยาลัยให้ความสำคัญกับนักเรียนประจำหอพัก มีการจัดระบบรักษาความปลอดภัยที่เหมาะสม มีการจัดสวัสดิการช่วยเหลือให้แก่นักเรียนที่มีความจำเป็น เพื่อให้ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรม ปฏิบัติตนเป็นอิสลามิกชนที่ดี

(6) ด้านกิจกรรมนักเรียนนักศึกษา

การกำหนดวันสำคัญทางศาสนาเป็นวันหยุดเพิ่มเติมนอกเหนือจากวันหยุดที่รัฐบาลกำหนด เช่น วันตรุษอีดิ้ล ฟิตรีอีดิ้ลอัดฮา สอดคล้องกับงานวิจัยของ (สุริรัช ชูชื่น, 2555, น. 133-134) ได้กล่าวถึงการจัดทำหลักสูตรสำหรับการเรียนการสอนแบบพหุวัฒนธรรม เนื่องจากการศึกษาแบบพหุวัฒนธรรมเกิดขึ้นจากความแตกต่างทางเชื้อชาติ ศาสนา และ วัฒนธรรมในสังคม ดังนั้นการจัดทำหลักสูตรจึง ต้องคำนึงถึงความรู้ด้านพหุวัฒนธรรมและทักษะที่ นักเรียนนำมาใช้ในห้องเรียนได้อย่างเหมาะสม ถือได้ว่าเป็นหลักสูตรที่กว้าง เพราะต้องใช้ได้กับนักเรียนทุกคน อีกทั้งยังเน้นที่ประสบการณ์ ความรู้ ความสามารถของนักเรียนแต่ละคน ซึ่งมีกลุ่มวัฒนธรรม ที่แตกต่างกันออกไป หลักสูตรจึงต้องระบุนความแตกต่างทางวัฒนธรรมของชุมชน โรงเรียน พ่อแม่ นักเรียนไว้มันปฏิทินการเรียนการสอน เช่นเดือนรอมาดอน (ถือศีลอด), เดือนเมษายน (เทศกาลปีใหม่ไทย “วันสงกรานต์”) หรือเดือนตรุษจีน (เทศกาล ไหว้เจ้าของจีน) เป็นต้น หลักสูตรดังกล่าวต้อง ไม่กระทบต่อการปฏิบัติศาสนกิจ และต้องกระตุ้น ให้นักเรียนเกิดการพัฒนาความรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรมของตนและคนรอบข้างด้วย นักเรียนจะต้องได้เรียนรู้ที่มาของค่านิยม ทศนคติ และพฤติกรรม

ต่าง ๆ ที่แตกต่างจากของ ตนเอง เพื่อที่จะได้เรียนรู้ เข้าใจ ยอมรับความแตกต่าง โดยครูต้องส่งเสริมและให้ความรู้ เรื่องความแตกต่าง และสอนให้นักเรียนเกิดความยอมรับและเคารพผู้อื่น เน้นที่การพัฒนาทักษะในทุกด้านให้กับ นักเรียนทุกคน

(7) ด้านความร่วมมือ

ได้รับความร่วมมือการสนับสนุนงบประมาณจากองค์กรทั้งภายในและต่างประเทศหรือการมีเครือข่ายสนับสนุน งบประมาณภายในและภายนอกประเทศจะทำให้เกิดความร่วมมือระหว่างวิทยาลัยอาชีวศึกษาวิถีอิสลาม ครู ผู้ปกครอง ชุมชนและสังคมได้ง่ายขึ้น เช่น การประสานงานขอสนับสนุนงบประมาณต่าง ๆ เช่น การจัดสรรงบประมาณเพื่อให้ ทุนการศึกษาประเภทเรียนดีแต่ขาดแคลนทุนทรัพย์ในวิทยาลัย และการมีเครือข่ายเชื่อมโยงกับสถานศึกษาอื่น รูปแบบด้านความเชื่อมโยงกับสภาพแวดล้อมทุกระดับ รูปแบบนี้เป็นไปตามลักษณะการบริหารจัดการโรงเรียนเอกชน ในอนาคตที่มีการบริหารแบบเชื่อมโยง มีความเชื่อมโยงระหว่างทีมงานกับทีมงาน ระหว่างโรงเรียนกับโรงเรียน เครือข่ายผู้ปกครองและเครือข่ายชุมชน สอดคล้องกับ (รุ่ง แก้วแดง, 2544, น.1) และ (สุเทพ พงศ์ศรีวัฒน์, 2549, น.2) รวมทั้งจะเป็นการเสริมสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นเพื่อเป็นภูมิคุ้มกันมิให้สังคมไทยมีลักษณะบริโภคนิยมเต็ม รูปแบบโดยยังคงสามารถรักษาเอกลักษณ์ความเป็นไทยไว้ได้ และเมื่อพิจารณาถึงประสิทธิภาพของโรงเรียนในฐานะที่เป็นองค์กร การผลักดันให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาการศึกษา ภายใต้ฐานแนวคิดแบบไตรภาคีระหว่าง หน่วยงานรัฐ สถาบัน วิชาการ องค์กรพัฒนาชุมชนเอกชนและองค์กรชุมชน (ศรีสุตา ไชยวิจารณ์, 2553) สอดคล้องกับ งานวิจัยของ (สุไลมาน ยังปากน้ำ, 2555) พบว่า โรงเรียนควรจัดประชุมผู้ปกครอง ส่วนคณะกรรมการบริหารองค์กร ศาสนาอิสลามควรร่วมมือกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดโครงการประชุมสัมมนาพ่อแม่ ผู้ปกครองของผู้เรียน และสื่อ โทรทัศน์หรือวิทยุมุสลิมควรให้มีจัดรายการที่เน้นการสร้างความตระหนักแก่ผู้ปกครองให้เห็นถึงความสำคัญของการ เรียนการสอนอิสลามศึกษา

อีกทั้ง การจัดการอาชีวศึกษาวิถีอิสลามที่มีคุณภาพตามมาตรฐานการอาชีวศึกษา มีความรู้ทักษะสามารถ ประกอบอาชีพได้ การส่งเสริมให้นักศึกษาในวิทยาลัยได้รับทุนการศึกษา สำหรับนักศึกษาที่ขาดโอกาสทางการศึกษา ยากจน สามารถจบการศึกษาตามหลักสูตรได้แล้วไม่ออกกลางคัน เพื่อให้ผู้เรียนมีการเรียนรู้ต่อเนื่องตลอดชีวิตนั้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ (ทิพวรรณ วานิชยากร, 2553, น. 28) มีความสอดคล้องกับ หลักคำสอนของศาสนาอิสลาม ซึ่งกำหนดให้มุสลิมแสวงหาความรู้ตลอดชีวิต มีความสอดคล้องกับ คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน ที่โรงเรียน อิสลามทุกโรงเรียนของไทยมีความสอดคล้องกัน คือ ต้องการผลผลิตนักเรียนที่มีคุณภาพทางวิชาการโดยมีคุณธรรม จริยธรรมตามแนวทางศาสนาอิสลาม

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ควรให้ความรู้แก่ครูและบุคลากรทางการศึกษา ในกรณีที่ไม่ใช่มุสลิม เพื่อศึกษาเรียนรู้และทราบบริบทของ ศาสนาอิสลามในเบื้องต้น และเร่งรัดพัฒนาบุคลากรที่จัดการศึกษาวิทยาลัยอาชีวศึกษาวิถีอิสลามทุกระดับ โดยเฉพาะผู้บริหารวิทยาลัยอาชีวศึกษาวิถีอิสลาม ควรพัฒนาให้เป็นผู้บริหารมืออาชีพ
2. การนำแนวทางการบริหารจัดการวิทยาลัยอาชีวศึกษาวิถีอิสลามไปใช้ ควรมีการวิพากษ์แนวทางที่เป็นผล จากการวิจัยครั้งนี้ เพื่อให้วิทยาลัยสามารถรองรับความต้องการของท้องถิ่นหรือมีความเหมาะสมกับบริบทชุมชนท้องถิ่น ที่ตั้งอยู่มากที่สุด
3. สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน ควรเปิดโอกาสให้วิทยาลัยได้รับการสนับสนุนทางด้าน วิชาการและงบประมาณจากต่างประเทศ โดยเฉพาะประเทศที่มีประชากรนับถือศาสนาอิสลาม เพราะเครือข่ายทั้งใน ประเทศและต่างประเทศจะช่วยสร้างความเข้มแข็งให้วิทยาลัยอาชีวศึกษาวิถีอิสลามในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม

ตามหลักการศาสนาอิสลาม การจัดการเรียนรู้อัตโนมัติตรงตามหลักสูตรแกนกลางที่สามารถตอบสนองความต้องการของสังคมได้เป็นอย่างดี อย่างไรก็ตามรัฐยังเป็นกลไกสำคัญในการดำเนินการภายใต้กรอบการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน

4. การบริหารงานด้านวิชาการ ควรดำเนินการให้สอดคล้องกับบริบทของวิทยาลัย กล่าวคือ การพัฒนาหลักสูตรในวิทยาลัยอาชีวศึกษาอิสลามควบคู่กันระหว่างวิชาศาสนาและวิชาสามัญ สอดแทรกคุณธรรมจริยธรรมในทุกกลุ่มสาระ

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ผู้สนใจควรศึกษาเรื่องการวิเคราะห์นโยบายเพื่อศึกษาผลกระทบและองค์ประกอบต่างๆที่มีผลต่อการกำหนดนโยบายการจัดการศึกษาของวิทยาลัยอาชีวศึกษาอิสลามเพื่อประโยชน์สูงสุดต่อสังคม

2. ควรศึกษาเปรียบเทียบแนวทางการบริหารการจัดการวิทยาลัยอาชีวศึกษาอิสลามศึกษาในประเทศเพื่อนบ้านหรือในอาเซียน เพื่อให้ได้มาซึ่งรูปแบบที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพในการบริหารงานของแนวทางการบริหารการจัดการวิทยาลัยอาชีวศึกษาอิสลามในอนาคต

บรรณานุกรม

- Richard M. Jaeger. (1988). Complementary methods for research in education. *American Educational Research Association, Education*, 480 pages.
- Stake. (1995). *The Art of Case Study Research*.
- Stake, R. E. I. R. M. J. E. (1988). Case Study Methods in Educational Research: Seeking Sweet Water. *Complementary Methods for Research in Education Washington DC: American Educational Research Association*, (pp. 253-300).
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). แผนพัฒนาการอาชีวศึกษา พ.ศ. 2560–2579 (พิมพ์ครั้งที่ 1). กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ.
- กฤษดา เวลาดี, ศุภิสรา มาศชาย. (2549). ปรัชญาการศึกษาอิสลาม. ระเบียบ: อิสลาม อินไซด์ฟิลลาส.
- เกษมา วรวรรณ ณ อุทยาน. (2550). การจัดการศึกษาในจังหวัดชายแดนภาคใต้ มุมมองจากหน่วยปฏิบัติการ. *มติชนรายวัน*, 30.
- ชาย โพรสิธิตา. (2547). ศาสตร์และศิลป์แห่งการวิจัยเชิงคุณภาพ. กรุงเทพฯ: อมรินทร์พริ้นแอนด์พับลิชชิง.
- ทิพวรรณ วานิชยากร. (2553). รูปแบบโรงเรียนอิสลามที่เหมาะสมกับสังคมไทย. (วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษา ดุษฎีบัณฑิต). มหาวิทยาลัยบูรพา, ชลบุรี.
- ทีศนา แชมมณี. (2544). วิทยาการด้านการคิด. กรุงเทพฯ: สถาบันพัฒนาคุณภาพวิชาการ.
- นิธิ เอียวศรีวงศ์. (2547). ทางเลือกของการศึกษาและสังคม. *มติชนรายวัน*.
- มัสลัน มาหะมะ. (2556). ระบบการศึกษาในอิสลาม. สืบค้นจาก <http://www.islammore.com/view/957>
- ยาใจ พงษ์บริบูรณ์. (2553). การศึกษาแบบกรณีศึกษา. *ศึกษาศาสตร์ ฉบับวิจัยบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น*, ปีที่ 33(ฉบับที่ 4 ตุลาคม-ธันวาคม 2553), 1-50.
- รุ่ง แก้วแดง. (2548). เปิดแผน "ยกระดับ" ปอเนาะ-ตาดีกา วารสารการศึกษาไทย, 2(14), 48-55.
- วิทยาลัยอาชีวศึกษาศาสนบริหารธุรกิจ. (2560). คู่มือนักเรียนนักศึกษา. กรุงเทพฯ.
- ศรีสุดา ไชยวิจารณ์. (2553). วิถีชีวิตมุสลิมกับการจัดการศึกษาของชุมชน : กรณีศึกษาศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด(ตาดีกา) หนองตาดิน ตำบลทรายขาว อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี. (วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์. (สาขาวิชาการบริหารและการจัดการการศึกษาอิสลาม).

- สมาคมโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามแห่งประเทศไทย. (2554). ทำเนียบโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามทั่วประเทศ(1). กรุงเทพฯ.
- สมาน รังสิโยกฤษฎ์. (2543). การบริหารราชการไทย อดีต ปัจจุบัน และอนาคต. กรุงเทพฯ: บรรณกิจ.
- สะการ์ียา แวโซะ. (2550). แนวโน้มการบริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ระหว่าง พ.ศ.2548-2558. (ปริญญาานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2551). ยุทธศาสตร์การพัฒนาศึกษา : ระเบียบวาระแห่งชาติ(พ.ศ.2551-2555). กรุงเทพฯ สกศ.
- สุธีรัช ชูชื่น. (2555). พหุวัฒนธรรมศึกษาใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้. วารสารวิชาการมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์, ปีที่ 8(2), 133-134.
- สุเทพ พงศ์ศรีวัฒน์. (2549). กระแสหลักของการศึกษาไทยในอนาคต. <http://suthep.rior.ac.th>
- สุไลมาน ยังปากน้ำ. (2555). บทบาทผู้ปกครองในการส่งเสริมการเรียนรู้อิสลามศึกษาของนักเรียนประถมศึกษาในจังหวัดสตูล. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์. (สาขาวิชาการบริหารและการจัดการศึกษาอิสลาม).
- อรนุช มหัทธยพันธ์. (2545). ความหมายและประเภทของระบบ. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.
- อับदनหาดี อะละมาด. (2555). สภาพการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด(ตาดีกา) ในจังหวัดสตูล. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- อับรอเฮม ณรงค์รักษาเขต. (2551). สถาบันการศึกษาอิสลามภาคใต้ของไทย. สงขลา: มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี.
- อับรอเฮม ณรงค์รักษาเขต. (2551) ปรัชญาการศึกษาอิสลาม. วิทยาลัยอิสลามศึกษา. มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี.สงขลา.
- อับรอเฮม ณรงค์รักษาเขต ; สุกรี หลั่งปุเต๊ะ และ การเตร์ สะอะ. (2555). พัฒนาหลักสูตรตาดีกาที่คงไว้ซึ่งอัตลักษณ์ของตาดีกาดั้งเดิม. วารสารอันนุร บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยอิสลามยะลา, 7(12), 15-28.
- อิสมาอีล ลุตฟี จะปะกียา. (2552). ขอต้อนรับผู้แสวงหาความรู้. ยะลา.
- อิสมาอีลลุตฟี จะปะกียา. (2553) เป้าหมายการศึกษาในอิสลาม. (ออนไลน์).
- อับดุลฮามิด จะปะกียา. (2547). ปัญหาการปฏิบัติงานประกันคุณภาพการศึกษาตามเกณฑ์มาตรฐานการศึกษา ของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดปัตตานี. วิทยานิพนธ์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี.
- อัมมาร์ สยามวาลา. (2548). อัมมาร์แนะแก้ปัญหาได้ระยะยาว ปรับการศึกษาดึงคนเข้าสู่เศรษฐกิจไทย <http://www.nidame11.net>